

ΤΑ ΒΟΥΒΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

[ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ](#)

Πηγή: 24 γράμματα για μια θεατρική παράσταση της αρχαιότητας, σελ. 8

Εκτός από τους υποκριτές και τον Χορό, στις παραστάσεις αρχαίου δράματος εμφανίζονταν και άλλα πρόσωπα. Συμβατικά ονομάζονται «βουβά», αλλά στις αρχαίες πηγές συναντάμε τους όρους παραχορήγημα και δορυφόρημα.

Οι ρόλοι που υποδύονταν τα βουβά πρόσωπα είχαν λίγα ή καθόλου λόγια. Συνήθως έπαιζαν ρόλους κομπάρσων με δευτερεύουσα σημασία για την εξέλιξη της δράσης. Τέτοιοι ρόλοι ήταν οι δούλοι, οι παραμάνες, οι συνοδοί βασιλιάδων, οι φρουροί και οι στρατιώτες. Συχνά, μάλιστα, έκαναν ό,τι οι σημερινοί βοηθοί σκηνής. Μετέφεραν, δηλαδή, αντικείμενα από τα παρασκήνια προς τη σκηνή και το αντίστροφο.

Φαίνεται ότι δεν υπήρχε κάποιος κανόνας που όριζε τον αριθμό των προσώπων αυτών. Πιθανόν η γενναιοδωρία του χορηγού να έπαιζε κάποιο ρόλο. Ως βουβά πρόσωπα οι ποιητές χρησιμοποιούσαν μέλη του Χορού που ίσως διέθεταν και υποκριτικές ικανότητες. Ένας μικρός ρόλος, άλλωστε, είναι πιθανό να αποτελούσε το πρώτο βήμα για κάποιον εκπαιδευόμενο υποκριτή, πριν αρχίσει να υποδύεται μεγαλύτερους ρόλους. Μία ξεχωριστή κατηγορία βουβών προσώπων ήταν οι ρόλοι παιδιών.

Στην τραγωδία, αν χρειαζόταν, το βουβό πρόσωπο μπορούσε να έχει το ρόλο ενός σημαντικού ήρωα της υπόθεσης. Αν, λοιπόν, υπήρχαν επεισόδια του έργου που απαιτούσαν τέσσερις ήρωες πάνω στη σκηνή, οι τρεις βασικοί υποκριτές δεν ήταν αρκετοί. Έτσι, έναν από τους τέσσερις ρόλους τον υποδύονταν αναγκαστικά ένας κομπάρσος που έμενε βουβός. Για παράδειγμα, στην *Ηλέκτρα* του Ευριπίδη, ο Πυλάδης, πιστός φίλος του Ορέστη, είναι βουβό πρόσωπο σε όλο το έργο. Στην τραγωδία, πάλι, του Σοφοκλή *Οιδίπους επί Κολωνώ*, η κόρη του Οιδίποδα Ισμήνη μένει σιωπηλή στη διάρκεια τριών σκηνών του έργου.

Αλέξης Μινωτής (Οιδίπους), Ελένη Ζαφειρίου (Αντιγόνη), Κάκια Παναγιώτου (Ισμήνη).
Εθνικό θέατρο, *Οιδίπους επί Κολωνώ* (σκηνοθεσία, Αλέξη Μινωτή, Επίδαυρος 1958).

Φωτ.: Δ. Α. Χαρισιάδης. Πηγή: Αρχείο Εθνικού Θεάτρου

Οι τραγικοί ποιητές συχνά επινοούσαν έναν λόγο, για τον οποίο ο ήρωας χρειαζόταν να μείνει βουβός. Για παράδειγμα, στην *Άλκηστη* του Ευριπίδη, ο Άδμητος ρωτάει τον Ηρακλή: «Για ποιο λόγο η γυναίκα μου στέκεται βουβή;» και ο Ηρακλής απαντά: «Δεν σου επιτρέπεται να την ακούσεις να μιλά, προτού προσφερθούν θυσίες στους θεούς». Πάντως, για να καταλαβαίνουν οι θεατές ποιο ρόλο υποδύονταν το βουβό πρόσωπο οι υποκριτές ανέφεραν το όνομα ή την ιδιότητά του, όταν του απευθύνονταν.

Βουβά πρόσωπα υπήρχαν και στο σατυρικό δράμα. Στο έργο του Ευριπίδη *Κύκλωψ*, το μοναδικό σατυρικό δράμα που σώζεται ολόκληρο, ο χορός των Σατύρων εμφανίζεται μαζί με ένα κοπάδι πρόβατα. Το πιθανότερο είναι ότι για τις ανάγκες του έργου ένας αριθμός κομπάρσων θα είχε μεταμφιεστεί σε πρόβατα.

Στην Αρχαία Κωμωδία υποδύονταν συνήθως τους δούλους, τους ακόλουθους ή κάποια ανώνυμα πρόσωπα. Υπήρχαν, μάλιστα, ορισμένες κωμωδίες που απαιτούσαν πολύ μεγάλο αριθμό κομπάρσων, όπως οι *Αχαρνές* του Αριστοφάνη.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΥ

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΠΕΤΣΑΚΟΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΥ